

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Børne- og Undervisningsudvalget
Christiansborg

Svar på alm. del – spørgsmål 202

I brev af 12. marts 2024 har udvalget efter ønske fra Anni Matthiesen (V) og Frederik Vad (S) stillet mig følgende spørgsmål:

8. april 2024
Sagsnr.: 24/09809

Alm. del – spørgsmål 202:

Vil ministeren redegøre for, hvad konsekvenserne vil være, hvis det bliver gjort tilgængeligt for alle borgere at hente hjælpeprogrammer for ordblindhed ned på sin private PC uden omkostninger og uden foregående test for ordblindhed?

Svar:

Til brug for besvarelsen har jeg indhentet bidrag fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK), som svarer følgende:

Det antages, at der i spørgsmålet henvises til læse-skriveteknologi (LST), som er betegnelsen for teknologi, som understøtter læsning og skrivning ved bl.a. oplæsning, ordforslag og omsættelse af tale til tekst.

LST bevilges i dag både af staten som specialpædagogisk støtte (SPS) og af kommunerne som støtte til fx folkeskoleelever samt voksne i privatlivet, i beskæftigelse eller i forbindelse med deltagelse i beskæftigelsesrettede tilbud. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har ikke kendskab til, hvordan kommunernes bevillingsproces foregår eller de samlede kommunale udgifter til LST. Kommunerne får ikke dækket deres udgifter til LST af den statslige specialpædagogisk støtteordning (SPS-ordning).

Staten kan bevilge LST via SPS-ordningen til elever, studerende og kursister i fri- og privatskoler, efterskoler, frie fagskoler, FGU, ungdomsuddannelser, videregående uddannelser og voksen- og efteruddannelse.

Det bemærkes, at der ikke er udarbejdet en konkret økonomisk vurdering af konsekvenserne af at tilgængeliggøre LST for alle. Et samlet udgiftsskøn vil kræve faglig udboring i Børne- og Undervisningsministeriet, Social- og Boligministeriet samt Beskæftigelsesministeriet og med inddragelse af KL.

Det må forventes, at der under alle omstændigheder vil blive tale om betydelige merudgifter til indkøb af LST. Omvendt må der også forventes færre udgifter til administration heraf på tværs af sektorer.

Det bemærkes, at der allerede findes teknologi, som kan tilbyde LST-lignende funktioner tilgængeligt online til brug for alle danskere. Der er fx tale om funktion som fx oplæsning, ordforslag og tale til tekst, som er integreret i almindelig anvendte programmer, som fx Word. For den del af befolkningen, som ikke er diagnosticeret med ordblindhed er der således andre offentlige tilgængelige programmer, som kan hjælpe med forskellige basisfunktioner.

I forlængelse af ovenstående kan man overveje, hvorvidt indførelsen af en national licens vil blive opfattet som et brud med de nuværende faglige anbefalinger, som bygger på ordblindhjælpe midler tildeles ved diagnosticering af ordblindhed samt en konkret vurdering af, hvad der er fagligt mest hensigtsmæssigt for den enkeltes borgers læring.

Derudover kan det være en konsekvens, at børn og unge uden ordblindhed risikerer ikke at få udviklet og trænet deres læse- og skrivefærdigheder. Der er dermed en risiko for, at børn og unge vil blive ringere til at læse og skrive, end det ellers ville have været tilfældet. På den anden side kan det dog ikke udelukkes, at det vil have en positiv indvirkning på læringen hos nogle borgere.

Indførelsen af LST til den brede befolkning ville desuden skulle sammenlægges med de nuværende regler for LST til eksamener. Efter de gældende regler har ordblinde tilladelse til i forbindelse med alle prøver på bl.a. det gymnasiale uddannelsesområde til at anvende it-hjælpe midler til at få læst tekst op og til ordforslag.

Med venlig hilsen

Mattias Tesfaye